

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Radky Pokorné
Znalecké dokazování

I.

Předložená rigorózní práce o rozsahu 125 stran textu se věnuje aktuálnímu a důležitému tématu z oblasti trestního práva procesního, dokazování znalcem. Jak autorka výstižně uvádí v úvodu své práce (str. 8), o České republice se v současnosti hovoří jako o státu soudních znalců. Důvodů je několik. V dlouhé řadě rozhodnutí správních i justičních orgánů hraje znalecký posudek klíčovou roli. Znalecké posudky jsou v české republice součástí mnoha právních sporů a znalců v nejrůznějších oborech a odvětvích u nás působí dlouhá řada. V poslední době se začíná hovořit o tom, že využití soudních znalců přesahuje únosnou mez a že reálný vliv těchto osob neodpovídá roli, jakou jim český právní řád přisuzuje.

Často jsou znalci dotazováni zbytečně orgány činnými v trestním řízení na věci, které mají příslušné orgány znát na základě požadovaného vzdělání a nebo si je mohou bez větších obtíží snadno zjistit nebo nastudovat. Často je také znaleckým dokazováním suplováno obstarávání podkladů a důkazů pro rozhodování. Nezřídka se snaží orgán činný v trestním řízení přenést vlastní odpovědnost za rozhodnutí na znalce.

Rigorózní práce je zpracována podle logické osnovy. V první části práce se autorka zabývá obecnými otázkami dokazování v trestním řízení a dokazování znalcem, postavení znalců v trestním řízení, jejich právní úpravě (kapitoly 1 až 4). Dále rozebírá provádění důkazů znalcem v trestním řízení a popisuje náležitosti znaleckého posudku a zabývá se i znalečným (kapitoly 5 až 7). Následuje komparace se slovenskou a německou právní úpravou a právní úpravou v anglosaském systému práva (kapitola 8). Nepřijatému novému zákonu o znalcích, resp. důvodech nové právní úpravy je věnována kapitola devátá. V závěru práce rigorozantka rozebírá problematiku znaleckých posudků z oboru zdravotnictví a zabývá se konkrétní kauzou z aplikační praxe, kauzou manželů Stodolových (kapitola 10). Práci autorka uzavírá závěrem s náměty de lege ferenda.

Jednotlivé části práce na sebe vhodně a logicky navazují.

Autorka zpracovala práci na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, s kterými kreativně a korektně pracuje. Uvádí také internetové zdroje, ze kterých čerpala. K použitým pramenům uvádím jen jednu poznámku: Autorka do textu vložila i kapitolu, ve které srovnává českou právní úpravu s úpravou slovenskou, německou a úpravou v oblasti

angloamerické právní kultury. Pokud jde o německou úpravu a srovnání s angloamerickou právní kulturou, rigorozantka nepoužívá autentické prameny, ale přejímá fakta z jediné práce Chmelíka (a navíc obě srovnání jsou jen velmi stručná).

Práce má pěknou úpravu a je napsána živým, čtivým stylem.

II.

K vlastnímu obsahu práce lze konstatovat, že práce je zdařilým zpracováním tématu. Juristický rozbor je dostatečně podrobný i obecně srozumitelný. Rigorozantka se nespokojila jen s tím, co vyčetla z odborného textu, ale snažila se uplatnit i vlastní náměty ke zdokonalení právní úpravy a aplikační praxe.

Práce má interdisciplinární povahu, protože se zabývá nejen juristickými otázkami, ale podle povahy věci i nutně souvisícími otázkami kriminalistickými, jak to ostatně dokládá rozbohem konkrétní kauzy manželů Stodolových. Právě na této kauze lze přesvědčivě doložit, jaké téměř fatální důsledky může mít chybný postup policistů a zdravotníků na počátku vyšetřování při prvotních úkonech.

Na str. 67 a násl. se autorka zabývá komparací znaleckého posudku a odborného vyjádření. Správně dochází k závěru, že odborné vyjádření je listinným důkazem. Řeší i otázku, jak by měl orgán činný v trestním řízení postupovat, pokud shledá, že odborné vyjádření je nejasné, nesrozumitelné nebo vnitřně rozporné. K této otázce, tj. rozdílech mezi znaleckým posudkem a odborným vyjádřením, by bylo žádoucí se vyjádřit při ústní obhajobě.

Závěry, které autorka uvádí na str. 118 a násl. považuji za správné a náležitě odůvodněné. Vyplývá z nich požadavek přijetí nové komplexní úpravy znalecké činnosti, rozšíření institutu odborného vyjádření a současně stanovení odborných předpokladů pro zpracovatele takového vyjádření a samozřejmě zpřísnění předpokladů pro jmenování znalce i zavedení dohledu nad činností znalců.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Radky Pokorné splňuje požadavky pro její ústní obhajobu. Autorka předložila odborný text, který má velmi pěknou odbornou i literární úroveň. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se rigorozantka vyjádřila k podnětům obsaženým v tomto posudku.

V Praze 5. září 2010

Prof. JUDr. Jiri Jelínek, CSc.,